

ísfjöllini, sum hava hugkveikt arkitektarnar.

Húsið er eitt úrslit av eini arkitektakapping, sum heilir 226 arkitektar sendu inn til. Dómsnevndin samtykti einmælt at taka av uppskotið hjá arkitektunum Smith, Hammer & Lassen í Árhús.

Vígslan er í dag

Vígslan, sum byrjar seinnapartin í dag verður líka stórfingin, sum hon eigur at verða, fyrri at verða einum húsi sum hesum verdug.

Hon varar í fimm dagar og hesar dagarnar er ein ørgrynna av ymsum tiltøkum úr nógvum londum á skránni, sjálvandi fyrst og fremst úr nógvum krókum í Grønlandi, men eisini úr hinum norðurlondunum, eins og inuitt mentanin kring um er umboðað.

Men ikki fyrr enn tann 28 verður biografurin tikin í brúk, og tað eru grønlendingar eisini sera sepnir uppá. Tí fyrsti filmurin, sum verður vístur, er nýggjasti filmurin hjá Bille August „Frk. Smillas fornemmelse

for sne“ Hann verður frumsýndur í Grønlandi, sama dag, sum í Havn.

Jan Kløvstad sigur, at teir eru Havnar bio ómetaliga takksom fyrri, at tað hevur víst, at tað ber til at fáa fólk at ganga í biograf aftur, bara filmirnir eru nóg góðir og nóg nýggir.

Og eftir hvat skilst, fara grønlendingar heldur ikki svikja biografina í Katuaq, tí longu nú eru 3000 atgongumerkir seld til „Frk. Smilla“. Tað eru seks fullar sýningar.

Eisini úr Føroyum eru al-

mennir gestir bodnir yvir til Grønlands í sambandi við vígsluna. Afturat landsstýrismennirnir Eilíf Samuelssen og Sámál Petur í Grund, eru politikarar við tilknýti til norðurlandskt samstarv farnir til Grønlands, umframt býráðsformannin í Havn.

Útvarpið

Nógv varð gjørt burtur úr, tá Útvarpið herfyri hátíðarhelt 40-ára dagin, og tosað varð um byrjanina í Keypmannahavn. Í Oyggiaskeggja í juni 1950 skrivaði Christian Matras soleiðis:

Tað eru nógv ár síðani Føroyingar í Danmark fóru at brellast eftir at hoyra móðurmál í útvarpi. Nú er so, at tann parturin av Føroyingum, sum her á landi býr, hevur altíð borið orð fyrri at vera eitt sindur viðkvæmur, eitt sindur meira hveppin, ella kanska beinari ótolin enn fjöldin, sum heima situr. Hetta kemst av, at hesin bólkurin altíð hugsar - meira ella minni - um Føroyar sum eina heild, heftir seg ikki so mikið við stakpláss og stakmeiningar og til. Og samtundis hevur ein eitrandi finan, men sterkan tátt spenningar innan í sær: longsilin. Hetta alt elvir eitt sindur av ófriði í blóðinum, og tann ófriðurin hevur - sum vit vita - hesi seinastu 150 árin sett sær spor í Føroyum, fingið Føroyingin at vita til sín bæði á ein og annan hátt.

Eg taki uppáttur: tað hevur verið ynski hjá sumum her nú í eini tíggju ár at fáa føroyskt mál at ljóða á lofti. Væl vita vit tað, at føroysk skip hesi seinu árin eru von at tosa sín ámillum, og hvussu hent tað er, tað veit hvør maður, men burtur úr tí kemur einki føroyskt útvarp. Í stríðsárunum og nú aftaná høvdu vit ventað, at Føroyar fingi eina sendistøð. Hon kom ikki hesa ferð, men ótolnir sum vit eru, kunnu og vilja vit ikki biða, til hon onkuntíð um nøkur ár kemur, og tí hava vit roynt at fáa Danska útvarpið at hjálpa okkum fyrri fyrst. Og stýrismennirnir har hava verið so beinasamir at byrja hesar stórflekknu sendirøynir á føroyskum máli.

Henda viðurkenningin av føroyskum máli gleðir sjálvsagt hvønn tann, sum er so gamal, at hann minnst aftur á tíðina, tá ið móðurmálið ikki slapp inn um skúlagátt.

Men er hann kønur í málspurningum, veit hann eisini, at tað at fáa eitt gott og vakurt føroyskt mál at ljóða í útvarpi, krevur gávur og hegni av teimum, sum tær dagligu sendingarnar hava um hendir. Heldur maður røðu ella fyrilestur ella skrivur hann tíðarritsgrein, fær hann stundir at vanda sær um málið, at skapa í málinum, um vit tora at taka so til. Men hetta hvønn dag at hava slíkt á lofti, sum føroyskt mál ikki hevur verið nýtt um, ella illa nýtt um, tað er sum hvønn dag at bróta upp úr nýggjum. Vit vóna, at teir ungu, sum her sleppa at royna seg í málsligari snild, eiga tær gávur og hava tann ans, sum krevst. Í fyrstuni fer sumt kanska at bera merki av, at fólkini eru eitt sindur óroynd, og málið eitt sindur ómýkt, men tit sum lurtar: leggið ikki ov nógvan dent á hesi eyðkenni. Eg ivist ikki í, at, um vit sleppa at royna eina tíð, fáa vit so við og við fullkon fólk, til at greiða frá sendingum, til at bera fram tíðindi - bæði úr veburheimi og mannaheimi - við so nýtum

orðum, at tað kennist sum føroyskt altíð hevdi verið nýtt í útvarpi.

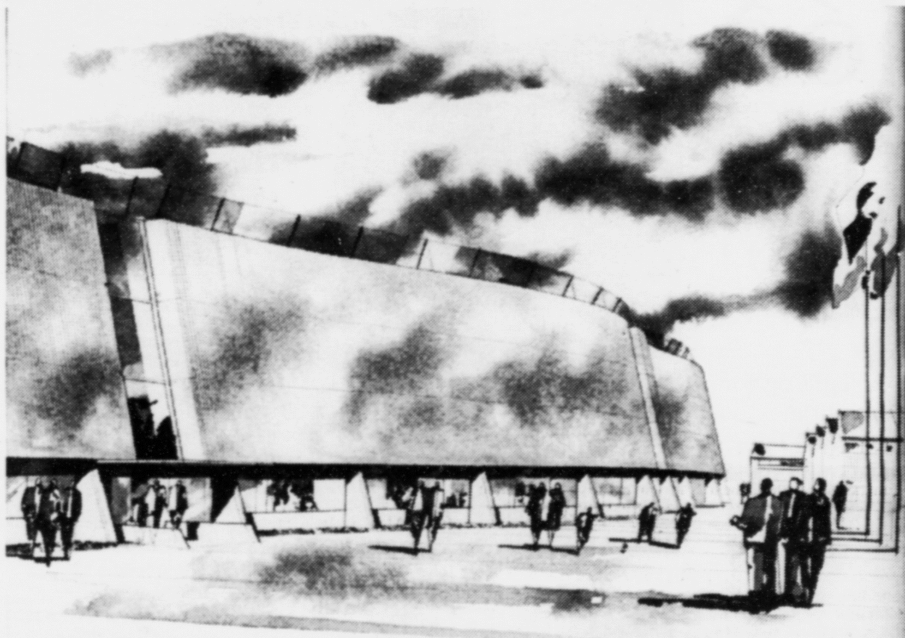
Nú er at røða um tað, sum sent verður. Men fyrst er kanska best at nevna tað, sum ikki er ætlað at verða sent. Átlanin er at úthýsa øllum, sum vit kunnu kalla rakstrarróp, tí, sum vit við finari roði kalla propagandu. (Rópt verður nóg mikið í okkara tíð úr øllum ættum til at fáa rakstur á fólk). Átlanin er eisini, at tað, sum ber við list av tí, ið sent verður, skal kunna eita list og ikki vera ov mikið viðfáningskent og heimfðisligt. At onkur ungur sleppur at royna seg eitt nú við einum hoyrspieli, tað er sum tað eigur at vera, men er hann púra kaldur og ikki kennist persónligt innihald í tí, hann avrikar, eigur t.ð ikki at verða roynt. Hetta er nú alt eyðsæð. Røður og fyrilestrar - av og á gudstænastur - slíkt verður borið fram sunnudagar. Føroysk evni verða havd á lofti, men ikki minni almenn evni, og yvirlið yvir heimshendingar fáa vit av og á. Frá føroyskum bókmentum er átlanin at bera boð, at greiða frá tí, sum yrkt og skrivað hevur verið, og at lesa upp. Gævi vit fingi góð upplestrarfólk! Føroyska tónalist og songlist hava vit havt í huga. Alt hetta kann hava týðning til at elva monnum til at skapa listir, og til at eggja teimum, sum eru um at falla í fátt, til at halda á við sínum lönarleysa starvi. Vit Føroyingar hava higartil verið nakað seinir at fáta, at skaldskapur okkara og aðrar listir eru tað, sum skapt jódini eitt andlit, gera tað, at aðrir raka við, her býr eitt fólk og ikki bert ein rúgva av fólki.

Í mongum mentum, í mangari list, eru vit Føroyingar nóg illa fløygdir enn, men hetta at vit kenna tað á okkum, at vit ikki eru fullkomnir, ger okkum kanska meira vaknar og livandi, gevur okkum eitt óstirnnað andlit. Vit kenna á okkum, at fólk okkara er enn eitt mannsevni, og at - sum orðatakidið sigur - leingir stendur mannsevni til bata. Í slíkari vón býr megi okkara, hetta at vit ganga í heilum og biða eftir, at vit skulu vitkast og mennast, at vit skulu fáa tað rætta fólk til at fremja tað og tað, sum óvánt er.

Og nú vit leggja - við hesum sendingum - nýtt øki undir føroyskt mál og upplýsingarstarv, nú er tørvur á hesi trúgv, vit higartil hava havt, síðan vit fóru at vita til okkara, hesi trúgv og hesi vón, at okkum stendur til bata, og at vit finna teir rætta unglíngarnar til at lúka ta treyt, sum teimum er sett.

Gævi at hesar royndarsendingar verða kvæmin, sum veksur á.

Chr. Matras

Teir hava nevnt húsið Katuaq - staðið har tú spælir og dansar trummudans. Hetta er eitt nýtt, grønlandskt orð, sum teir hava gjørt til húsanavn

Hetta hevur verið ómetaliga spennandi uppgáva. Vit skulu arbeiða yvir 10-11 tíðarsonur og tað krevur nakað heilt annað, enn at verða stjóri í Norðurlandahúsinum í Havn, sigur Jan Kløvstad